

ster Gentile je vse te šole tako »preuredil«, da so postale popolnoma italijanske. V teh šolah se ne čuje niti ena slovanska besedica. Tudi veronauk se ne sme podučevati slovansko, temveč samo italijansko. Vse javne šole med Slovenci in Hrvati v Italiji so popolnoma italijanske, zasebne slovanske šole pa so strogo zabranjene.

Za šolami so prišla na vrsto izobraževalna društva, ki vzgajajo mladino, ko izstopi iz šole. Slovenci v Italiji, osebno na Goriškem, so imeli veliko število izobraževalnih društev in raznih mladinskih zvez, ki so prav plodonosno delovale. V treh jesenskih mesecih leta 1927 so bila vsa ta društva razpuščena. Za izobraževalnimi organizacijami so prišle na vrsto gospodarske organizacije, zlasti zadruge, kojih so se polotili fašisti. Narodno izobraževanje mladine je onemogočeno. Slovenske učitelje, ki se niso hoteli udati fašizmu, so premestili v stare italijanske pokrajine. Kršćanski nauk, edini predmet, ki se je še podučeval v maternem jeziku, se je moral umakniti v cerkve, kjer pa fašizem preganja i duhovnike i mladino.

Največji trn v peti pa je bil fašistom naš tisk. Na Primorskem je bilo l. 1927 še lepo število naših listov: dnevnik »Edinost«, tedniki: »Novice«, »Mali List«, »Istarska Riječ«, »Pučki Prijatelj« v Trstu, »Goriška Straža« (dvakrat

na teden) v Gorici; poleg teh političnih listov pa še nepolitični: »Ženski Svet«, »Naš Glas« in »Vez« v Trstu, »Gospodarski Vestnik«, »Naš čolnič«, »Zbornik svečnikov sv. Pavla«, »Jaslice« in »Staničev Vestnik« v Gorici. Na podlagi tiskovnega zakona, ki daje prefektu oblast, da po dvakratni posvaritvi odstavi odgovornega urednika, so bile že leta 1927 ustavljene »Novice«. Njim je sledil tržaški dnevnik »Edinost«, lantsko leto pa »Goriška Straža«, nakar se je zdelo, da bodo počasi drug za drugim prihajali na vrsto vsi ostali listi.

Toda fašističnim mogotcem je bil ta postopek prepočasen in še tembolj, ker so naši listi pisali tako previdno, da niti navideznega zakonitega vzroka za obustavitev ni bilo mogoče najti. Pa so našli nekaj drugega: odgovorni uredniki morajo biti vpisani v poseben seznam pri fašističnem novinarskem združenju, to združenje pa je njihov vpis namenoma zavračalo preko letošnjega novega leta, ko je ta določba stopila v veljavo. In ker odgovorni uredniki naših listov niso vpisani v oni seznam, njihovi listi ne smejo več izhajati.

Tako je fašizem z enim mahom zadušil vse naše liste. Danes ne izhaja več v Italiji niti eden jugoslovanski list, ne političen in ne nepolitičen, danes je uničen zadnji znak narodnega življenja našega naroda pod Italijo.

dišče, ki bo sodilo bivše ministre in višje uradnike, ki so krivi težkega gospodarskega stanja v državi. Imenovana bo tudi posebna komisija, ki bo preiskala, na kakšen način so nekateri bivši ministri prišli do svojega ogromnega bogastva.

Na Francoskem bodo zopet pripuščeni verski redovi. Že nekaj časa sem veje po francoskem parlamentu katoliški Cerkvi prijaznejši duh. Na pritisk zunanjega ministra Brianda bodo na Francoskem zopet pripuščeni verski redovi. Kljub ločitve francoske države od Cerkve si bo vlada skušala ohraniti vpliv na imenovanje škofov.

Upor v Afriki — revolucija v Srednji Ameriki. V francoskem Kongu je izbruhnila velika vstaja. Domačini so se uprli francoskim oblastim, ker so te brezobzirno nabirale vojaštvo iz vrst prebivalstva. Iz Newyorka poročajo, da je izbruhnila v Guatemali revolucija, katero vodi general Ibico.

Razburkane razmere v Afganistanu.

O ubežnem kralju Afganistana poročamo obširno na drugem mestu. Kako je pobegnil kralj Amanulah in kake so razmere po njegovem odstopu, nam pove sledeče poročilo: Angleško vojaško letalo je prepeljalo tako hitro odstavljenega afganskega kralja Inaja Ulah in njegovo rodbino v Pešavar v severozapadni Indiji. Kralj se hoče odotod podati v Kandahar k bratu Aman Ulahu. Letalo je z odstavljenim kraljem odletelo po dogovoru z voditeljem vstajev Bako. Le-ta je nastopil pod imenom: emir Habib Ulah kan. On je sedaj tretji vladar tekom štirih dni in razpolaga za enkrat z vojsko 15.000 dobro oboroženih in opremljenih vojakov. V pokrajini Kabula ga povečini navdušeno pozdravljajo. Tudi iz ozemlja Šivarjev, ki so začeli upor proti Aman Ulahu, in tudi od drugih plemenov na vzhodu države potujejo v Kabul deputacije, da pozdravijo novega kralja. Iz Kandahara se poroča, da je Aman Ulah, ki je dospel tja v torek, zopet dal sneti z grada kraljevske zastavo. Iz dosedanjih poročil je razvidno, da je hotel Aman Ulah zapustiti Kabul najprej v letalu. Vendar pa so takrat vstaji že zasedli letališče, nakar je moral bežati v avtomobilu. To pa je bilo združeno z velikimi nevarnostmi, ker je moral potovati skozi več sovražnih položajev. V Kandaharju je Aman Ulah izjavil, da bo pozneje nadaljeval svojo vojno proti vstajem. V Indiji imajo vtis, da je Afganistan zdaj razcepljen v več taborov in da Aman Ulah obvladuje Kandahar in sosedne obmejne pokrajine, dočim obvladujeta Baka in Saquao pokrajino okoli Kabula. Novi vladar se izdaja v Kabulu za voditelja pravovernih mohamedancev, ki vodi sveto vojno proti zapadni kulturi. Zato se je dal izklicati samo le za emirja, da bi si s tem zagotovil slično stališče, kakor Kemal paša v Turčiji in Riza kan v Perziji.

Pregnani afganistanski kralj Aman Ulah se je izklicel za kralja Kandaharja s pomočjo mogočnega plemena Duranijev. Afganistan je sedaj razdeljen na tri oblasti. Spomladi, ko se bo stajl sneg, se bodo začeli po celem Afganistanu hudi boji.

V NAŠI DRŽAVI.

Razpust hrvaških strank. V nedeljo, dne 20. januarja, je obvestila zagrebška policija zastopnike: hrvaške seljačke stranke, hrvatske federalistične stranke, hrvaške stranke prava in hrvatske pučke stranke, da so te stranke po zakonu o zaščiti države razpuščene in je njihovo delovanje ukinjeno. Policija je tudi zapečatila prostore hrvatske seljačke in hrvatske pučke stranke, medtem ko je pustila lokale ostalih strank pri miru, ker izhajajo v njih časopisi strank in ti še niso prepovedani. V prostorih hrvatske stranke prava je našla policija nekaj denarja, katerega je prevzela in bo spravljen na sodniji. Nepremično premoženje strank bodo opravljali posebni oskrbniki.

Jugoslovanska muslimanska stranka — razpuščena. Bosansko-hercegovska muslimanska stranka je tudi razpuščena. Voditelj te stranke je znani že večkratni minister dr. Mehmed Spaho.

Za podaljšanje prijateljske pogodbe med Jugoslavijo in Italijo. Naš kralj se trudi, da se doseže podaljšanje prijateljske pogodbe z Italijo iz leta 1921. Kralj je odločen storiti vse, da ta pogodba ne ugasne.

Ustanovitev zavoda za pospeševanje naše zunanje trgovine. V trgovinskem ministrstvu se bo pričelo v najkrajšem času s pripravami za ustanovitev zavoda za pospeševanje zunanje trgovine po zgledu zavodov, ki obstojajo v drugih državah. Splošna naloga tega oddelka bi bila, da bi ukrepal vse potrebno za pospeševanje našega izvoza in naše tr-

govine. Tozadevni načrt je v glavnem dokončan. Po tem zakonskem načrtu bi imel ta oddelk iskati nova tržišča in zbirati podatke itd. Razen tega bi vršil važne posle v organiziranju najširše po ročevalske službe tako za domače kakor za tuje interese. Posebno pozornost bi posvečal temu, da bi bili organi tega oddelka strokovnjaki s prakso. Zavodu bi se pridral še posvetovalni odbor z zastopniki gospodarskih ministrstev in gospodarskih organizacij.

Premestitev sej ministrskega sveta. Predsedništvo vlade se je iz dosedanjih prostorov preselilo v notranje ministrstvo, kamor se je preselilo tudi nekaj uradnikov iz predsedništva. V predsedniških prostorih ostane minister brez portfelja Nikola Uzunović. Seje ministrskega sveta se bodo vršile na Topčideru v »Domu kraljeve garde«. Od torka dalje bo predsednik vlade delal samo v kabinetu notranjega ministrstva, kjer bo tudi kabinet predsedništva.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Novo albansko vlado je sestavil dosedajni ministrski predsednik Cotti. V vladi so ostali vsi dosedajni ministri, izvzemši zunanjega ministra Vrionija. Na njegovo mesto je bil imenovan dosedajni albanski poslanik v Beogradu, Fici, ki je zelo naklonjen naši državi. Novejša poročila pravijo, da je bilo Ficijevo imenovanje preklicano na pritisk velesile (gotovo Italije) in to radi tega, ker je bilo pričakovati, da bi znal biti novi zunanji minister naklonjen naši državi.

Rumunija. Dne 15. januarja je začelo rumunsko zimsko zasedanje parlamenta. Nova vlada je odložena, da bo pozvala na odgovornost posamezne člane bivših vlad. Imenovano bo posebno so-